

Абрамович Ілля Олександрович (1930–2005)

Кандидат технічних наук
Професор кафедри водопостачання,
водовідведення й очищення вод (з 1987)
Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1989)
Академік-секретар Інженерної академії України (1992)
Академік Академії будівництва України (2001)
Лауреат премії Ради Міністрів СРСР (1977)
Лауреат премії галузевої профспілки (2000)
Директор Українського НДІ прогресивних
технологій в комунальному господарстві (1991–2005)
Почесний професор ХДАМГ (2002)

Ілля Олександрович Абрамович – це один з харків'ян, що зробив видатний внесок у розвиток комунального господарства нашої країни. І. О. Абрамович народився 14 червня 1930 року у м. Харкові. Батько – Абрамович Олександр Моїсейович (1895–1959 рр.), лікар за професією, учасник Громадянської та Великої Вітчизняної війни. Мати – Абрамович Розалія Єфремівна (1904 р. н.), присвятила себе музиці. Із дитинства хлопчик ріс в атмосфері поваги до інтелектуальної праці та творчого пошуку, яка панувала в родині. Роки війни пройшли в евакуації в м. Красноуральську, а після повернення в рідне місто він продовжив навчання в 95-й середній школі.

1947 р. юнак вступив до Харківського інституту інженерів комунального будівництва, а 1950 року перейшов на сантехнічний факультет Харківського інженерно-будівельного інституту, який закінчив в 1954 р., отримавши спеціальність інженера з водопостачання та каналізації.

Перший виробничий досвід І. О. Абрамович одержав у тресті «Караганда-промжитлобуд», де з 1954 р. працював прорабом, старшим прорабом, а згодом – начальником ПТВ сантехмонтажного управління.

Із 1956 р. він вже керівник групи проектної контори комбінату «Карагандашахтобуд», а з 1957 р. – асистент кафедри теоретичної механіки Карагандинського політехнічного інституту. В цей час він починає збирати матеріали для кандидатської дисертації, що привело його у 1958 р. в м. Бердичев, де він працює начальником очисних споруд Державного шкіряного заводу ім. Ілліча.

У 1962 р. Ілля Олександрович призначається головним фахівцем інституту «Укрводо-каналпроект» у м. Києві.

1963 року І. О. Абрамович повертається до Харкова і працює в проектному інституті «Укргіпрокомунбуд», де обіймає посади головного інженера проектів, головного фахівця, а з 1967 р. – начальника відділу експериментального проектування і дослідницьких робіт. У 1978 р. установа перетворюється у науково-дослідний і проектний інститут «УкркомунНДІпроект», а Ілля Олександрович призначається заступником директора по науковій роботі. У 1991 р. І. О. Абрамович очолив Український науково-дослідний інститут прогресивних технологій у комунальному господарстві «УкркомунНДІпрогрес», створений на базі наукової частини харківського інституту «УкркомунНДІпроект».

Під час виробничої діяльності І. О. Абрамович не припиняє наукові дослідження. Вже у 1968 р. він отримує вчений ступінь кандидата технічних наук, а 1979 року – присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника зі спеціальності водопостачання та каналізація, в 1990 р. ВАК СРСР затвердив його у званні професора.

Із 1987 р. Абрамович І. О. стає викладачем кафедри очистки вод і сантехніки Харківського інституту інженерів комунального будівництва, активно передаючи свій багатий досвід, свій творчий запал майбутнім комунальникам.

Абрамович Ілля Олександрович був добре відомий в Україні та за її межами як фахівець в галузі водопостачання і каналізації міст. Він брав участь у розробці будівельних норм і правил СНІП 2.04.03-85 «Каналізація. Зовнішні мережі і спорудження» та II-91-77 «Промислові будинки і спорудження», залучався Держпланом і Держбудом СРСР як експерт по каналізації міст Москви, Ленінграда і Волгодонська.

Під його керівництвом і при особистій участі розроблено проекти каналізації міст Харкова, Полтави, Макіївки, створено ряд типових проектів. Абрамович І. О. – учасник розробки ТЕЗ каналізації м. Москви. Аеротенки його конструкції знайшли широке поширення в СНД, в Україні вони експлуатуються в містах Харкові, Донецьку, Ворошиловограді, Львові, Полтаві, Макіївці та ін.

Професор Абрамович очолив науковий напрямок в області стратегії прийняття інженерних рішень при каналізуванні великих міст. Ці розробки реалізовано під його технічним керівництвом при проектуванні і будівництві каналізації м. Харкова, що є першою в СНД системою каналізації глибокого закладення. Ця розробка одержала високу оцінку, колектив проектувальників і будівельників у 1977 р. був удостоєний премії Ради Міністрів СРСР «За видатні проекти і будівництво».

Природоохоронні проекти і науково-дослідні роботи, виконані під керівництвом і за участю І. О. Абрамовича, відзначено дипломами ВДНГ СРСР і УРСР, його було нагороджено почесною грамотою Харківської міської Ради народних депутатів, золотими і срібними медалями ВДНГ СРСР і знаком Винахідник СРСР.

Із травня по вересень 1986 р. професор брав активну участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Він керував проектуванням і будівництвом станції дезактивації в с. Дитятки, а також відновленням станції очищення стічних вод у Чорнобилі.

За великі заслуги у розвитку наукових досліджень, підготовку висококваліфікованих фахівців і активну участь у громадському житті Абрамовичу І. О. Указом президії Верховної Ради України від 15 грудня 1989 р. присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

І. О. Абрамович – автор та співавтор близько 200 наукових праць, авторських посвідчень і патентів, деякі з них опубліковано у зарубіжних виданнях. Нажаль, не всі праці професора Абрамовича включено до бібліографічного списку через нестачу даних, але пошук буде продовжено.

За матеріалами статті Н. П. Тріпутіної

Нагороди:

Медалі:

Медаль «За доблестный труд» (1970 р.);

Медаль «Ветеран труда» (1985 р.);

4 медалі ВДНГ (2 золотих і 2 срібних);

Почесні звання:

Лауреат премії Совета Министров СССР (1977);

Заслужений діяч науки і техніки України (1989);

Лауреат премії отраслевого профсоюзу (2000);

Почесний професор ХДАМГ (2002);

Винахідник СРСР;

Почесні грамоти:

Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2000).

Бібліографія опублікованих праць професора І. О. Абрамовича

1963

1. Очистка сточных вод кожевенных заводов : монография / И. А. Абрамович. – М. : Гизлегпром, 1963. – 237 с.

1964

2. Новая конструкция аэротенка / И. А. Абрамович // Водоснабжение и санитарная техника. – 1964. – № 3. – *

1968

3. Блокування очисних споруд каналізації / І. О. Абрамович, С. Б. Козловська // Міське господарство України. – 1968. – № 2. – *

1969

4. Головна з комунікацій міста. Її минуле й майбутнє / І. Абрамович // Вечірній Харків. – 1969. – 4 жовтня. – *

5. Універсальна схема аеротенку / І. О. Абрамович // Міське господарство України. – 1969. – № 2. – *

1970

6. Нова конструкція усереднювача стічних вод і метод його розрахунку / І. О. Абрамович // Міське господарство України. – 1970. – № 1. – *

1971

7. Збезводнення стічних вод на фільтр-пресах / І. О. Абрамович // Міське господарство України. – 1971. – № 1. – *

8. Технологические и конструктивные особенности проектирования системы канализации при строительстве коллекторных тоннелей глубокого заложения / И. А. Абрамович // К проектированию канализационных тоннелей : тез. докл. науч.-техн. конф., Москва, 23 ноября 1971 г. – М. : [б. и.], 1971. – *

1973

9. Строительство системы канализации глубокого заложения в Харькове / И. А. Абрамович // Водоснабжение и санитарная техника. – 1973. – № 10. – С. 34–35.

1974

10. Харьков: глубокая канализация / И. А. Абрамович, Ю. Д. Матяш // Городское хозяйство Москвы. – 1974. – № 11. – С. 39–40.

11. Экономичные коллекторы глубокого заложения / И. А. Абрамович, М. В. Герасимов // Городское хозяйство Украины. – 1974. – № 1. – С. 21–22.

1975

12. Надёжность систем канализации больших городов / И. А. Абрамович, В. Ф. Шкундин // ГОСИНТИ, ПБГ. – М., 1975. – № 39 (75). – *

13. Намеченные объёмы работ в срок / И. А. Абрамович, В. И. Успенский, Ю. Ф. Пичахли // Водоснабжение и санитарная техника. – 1975. – № 4. – *

14. Новые направления в проектировании и строительстве канализации крупных городов : практ. пособие / И. А. Абрамович, В. Ф. Шкундин. – М. : [б. и.], 1975. – 32 с.

15. Повышение надёжности систем канализации при щитовой проходке основных коллекторов города / И. А. Абрамович // Проектирование и строительство коммунальных тоннелей : материалы конф. – М. : МДНТИ, 1975. – С. 104–106.

16. Проветривание канализационных коллекторов глубокого заложения в период эксплуатации / И. А. Абрамович, В. Д. Лишбергов // Водоснабжение и санитарная техника. – 1975. – № 3. – *

1976

17. Некоторые аспекты экономической эффективности строительства канализационных коллекторных тоннелей глубокого заложения / И. А. Абрамович // Основные проблемы развития научно-исследовательских и проектно-конструкторских работ по технологии очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 14–17 апреля 1976 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1976. – Ч. 2. – С. 31–33.

18. Новое в области решения схем канализации крупных городов / И. А. Абрамович // Основные проблемы развития научно-исследовательских и проектно-конструкторских работ по технологии очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 14–17 апреля 1976 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1976. – Ч. 1. – С. 17–25.

19. Основные направления и новые технические решения в области отвода и очистки городских сточных вод в Украинской ССР / И. А. Абрамович // Основные направления технического прогресса в области очистки канализационных сточных вод и обработки осадков : тез. докл. всесоюз. науч.-техн. конф., Саранск, 17–19 августа 1976 г. – Саранск : [б. и.], 1976. – С. 11–14.

1978

20. О газовой среде в коллекторах городской канализации / И. А. Абрамович, Э. А. Ситницкая // Городское хозяйство Украины. – 1978. – № 2. – С. 31.

1979

21. Пути снижения энергозатрат и повышения уровня механизации систем водоотведения и очистки сточных вод / И. А. Абрамович // Повышение эффективности работы сооружений по очистке сточных вод : тез. докл. всесоюз. науч.-техн. конф., Ташкент, 30 мая – 1 июня 1979 г. – Ташкент : [б. и.], 1979. – С. 41–41.

1980

22. Газовая среда и коррозия коллекторов городской канализации / И. А. Абрамович, Э. А. Ситницкая // ЦБНТИ Минжилкомхоза РСФСР. – 1980. – Вып. 1(4). – *

1981

23. К вопросу об инфильтрации притоков в коллекторы городской канализации / И. А. Абрамович и др. // Водоснабжение и канализация населённых мест : сб. науч. тр. / ЦНИИЭГГ инженерного оборудования. – М. : [б. и.], 1981. – С. 22–29.

1982

24. Вероятность превышения ПДК газов в коллекторах / И. А. Абрамович, Э. А. Ситницкая, И. Н. Горелик, В. А. Штейнберг // Основные направления водоотведения, очистки сточных вод и обработки осадка : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 12–14 мая 1982 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1982. – Ч. 1. – С. 61–65.

25. Влияние регулирующих резервуаров на экономику сетей водоотведения / И. А. Абрамович, И. Н. Горелик, В. А. Штейнберг // Основные направления водоотведения очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 12–14 мая 1982 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1982. – Ч. 1. – С. 34–39.

26. Методика оптимизации уклонов коллекторов городской канализации / И. А. Абрамович, В. А. Штейнберг // Основные направления водоотведения очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 12–14 мая 1982 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1982. – Ч. 1. – С. 43–46.

27. Некоторые направления построения графиков йодоотведения для системы городской канализации / И. А. Абрамович, В. А. Штейнберг // Основные направления водоотведения, очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 12–14 мая 1982 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1982. – Ч. 1. – С. 25–29.

28. Основные направления научных исследований в области водоотведения / И. А. Абрамович // Основные направления водоотведения, очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 12–14 мая 1982 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1982. – Ч. 2. – С. 471–481.

29. Применение теплообменного оборудования для обработки осадков сточных вод / И. А. Абрамович. – М. : : [б. и.], 1982. – *

30. Прогнозирование при проектировании канализационных коллекторов / И. А. Абрамович, М. С. Винарский, Е. М. Глух // Основные направления водоотведения, очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 12–14 мая 1982 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1982. – Ч. 1. – С. 7–9.

31. Уровень значимости отдельных факторов системы водоотведения для оценки их долговечности / И. А. Абрамович, Е. М. Глух, Л. Н. Майстровская // Основные направления водоотведения, очистки сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 12–14 мая 1982 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1982. – Ч. 1. – С. 50–55.

1984

32. К вопросу определения рациональной пропускной способности элементов систем водоотведения / И. А. Абрамович, Ю. Д. Матяш, В. А. Штейнберг // Наука и техника в городском хозяйстве : респ. межвед. науч.-техн. сб. – Киев : Будівельник, 1984. – № 53. – С. 76–79.

33. Математическая модель сети водоотведения – объект научных исследований / И. А. Абрамович // Экономические системы водоснабжения и канализации : сб. науч. тр. / ЦНИЭП инженерного оборудования. – М. : [б. и.], 1984. – С. 90–93.

34. Уберечь коллекторы от газовой коррозии / И. А. Абрамович, Э. А. Ситницкая, В. А. Штейнберг, И. Г. Кораблёв // Городское хозяйство Украины. – 1984. – № 2. – С. 23–24.

1985

35. Повышение достоверности расчёта сетей водоотведения / И. А. Абрамович // Водоснабжение и санитарная техника. – 1985. – № 3. – С. 4–5.

1986

36. Возможности интенсификации водоотводящих систем путём демпфирования / И. А. Абрамович // Интенсификация действующих сооружений систем отведения, очистки сточных вод и переработки осадков : материалы семинара. – М. : МДНТП, 1986. – С. 9–17.

37. Защита канализационных коллекторов путём дегазации сточной жидкости : обзор. информация / И. А. Абрамович, А. В. Холодный, В. А. Штейнберг. – М. : ЦБНТИ Минжилкомхоза РСФСР, 1986. – Вып. 4 (66). – 40 с. – (Серия «Водоснабжение и канализация»).

38. Итоги и задачи научных исследований в области водоотведения / И. А. Абрамович // Основные направления развития водоснабжения, водоотведения, очистки природных и сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 14–16 мая 1986 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1986. – Ч. 2. – С. 851–859.

39. Объединение бассейнов канализования – путь сокращения энергетических затрат / И. А. Абрамович // Основные направления развития водоснабжения, водоотведения, очистки природных и сточных вод и обработки осадка. Технический прогресс в области отвода и очистки городских сточных вод : всесоюз. науч.-техн. конф., Харьков, 14–16 мая 1986 г. : тез. докл. : в 2 ч. / УкркоммунНИИпроект. – Харьков : [б. и.], 1986. – Ч. 1. – С. 251–253.

40. Повышение долговечности коллекторов водоотведения / И. А. Абрамович // Водоснабжение и санитарная техника. – 1986. – № 4. – С. 24–25.

1987

41. Эксплуатация сетей канализации с глубоким заложением сетей / И. А. Абрамович // Совершенствование эксплуатации сетей водоснабжения : материалы всесоюз. науч.-техн. семинара, Бендеры, 20–22 октября 1987 г. – М. : [б. и.], 1987. – С. 12–13.

1989

42. Газовая среда и коррозия коллекторов / И. А. Абрамович. – М. : [б. и.], 1989. – *

43. Пути перестройки экономического механизма в городском водохозяйственном комплексе / И. А. Абрамович, Я. А. Штейнберг // Водоснабжение и санитарная техника. – 1989. – № 6. – *

1990

44. Методические указания к курсовому проекту «Канализационные сети города» : для студ. 4 курса днев. формы обуч. / Харьков. ин-т инж. гор. хоз-ва ; сост. И. А. Абрамович. – Харьков : ХИИГХ, 1990. – 37 с.

45. Повышение надёжности эксплуатации коллекторов городской канализации / И. А. Абрамович, Э. А. Ситническая, М. Н. Соломенцев // Водоснабжение и санитарная техника. – 1990. – [Б. н.]. – *

1991

46. Защита канализационных сетей от газовой коррозии : рекомендации по проектированию и эксплуатации / УкркоммунНИИпроект ; исп.: И. А. Абрамович и др. – Харьков : Облполиграфиздат, 1991. – 24 с.

1993

47. Водоснабжение и водоотведение г. Харькова в XXI веке / И. А. Абрамович, В. А. Петросов // Харьков – XXI век : тез. докл. гор. науч.-практ. конф. по вопр. перспектив разв. г. Харькова, Харьков, 22–23 июня 1993 г. / Харьков. ин-т инж. гор. хоз-ва. – Харьков : ХИИГХ, 1993. – С. 74.

1994

48. Вторинні ресурси: нові можливості / І. О. Абрамович // Міське господарство України. – 1994. – № 1. – *

49. Исследование флокулянтов для обезвоживания осадков сточных вод / И. А. Абрамович // XXVII научно-техническая конференция преподавателей, аспирантов и сотрудников Харьковского института инженеров городского хозяйства : прогр. и тез. докл. : в 3 ч., Харьков, 11–13 апреля 1994 г. / Харьков. ин-т инж. гор. хоз-ва. – Харьков : ХИИГХ, 1994. – Ч. 1 : Архитектура, строительство и экология. – С. 43–44.

50. Перспективы очистки природных и сточных вод г. Харькова / И. А. Абрамович // XXVII научно-техническая конференция преподавателей, аспирантов и сотрудников Харьковского института инженеров городского хозяйства : прогр. и тез. докл. : в 3 ч., Харьков, 11–13 апреля 1994 г. / Харьков. ин-т инж. гор. хоз-ва. – Харьков : ХИИГХ, 1994. – Ч. 1 : Архитектура, строительство и экология. – С. 37–38.

1995

51. Все починається з проекту... / І. О. Абрамович, Г. М. Семчук // Міське господарство України. – 1995. – № 3. – С. 10.

52. Некоторые вопросы корректировки норм проектирования / И. А. Абрамович, Г. Н. Семчук // Водоснабжение и санитарная техника. – 1995. – № 12. – С. 15–16.

1996

53. Інфраструктура міста: проблеми / І. О. Абрамович // Міське господарство України. – 1996. – № 1. – *

54. Новая стратегия проектирования и реконструкции систем транспортирования сточных вод : практич. пособие / И. А. Абрамович. – Харьков : Основа, 1996. – 316 с.

55. Обоснованность нормативных требований к качеству очистки сточных вод / И. А. Абрамович // Водоснабжение и санитарная техника. – 1996. – № 1. – *

1997

56. Канализация города Харькова (1912–1980): опыт проектирования и строительства : монография / И. А. Абрамович. – Харьков : Основа, 1997. – 220 с.

1998

57. Утилизация сточных вод (на примере г. Харькова) : монография / И. А. Абрамович. – Харьков : РИП «Оригинал», 1998. – 272 с.

2001

58. Математическая модель резервуара-усреднителя / И. А. Абрамович, Э. А. Ситницкая, А. В. Прокопов, Е. С. Большакова // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. / Харьков. гос. акад. гор. хоз-ва. – Киев : Техніка, 2001. – Вып. 29. – С. 75–79. – (Серия «Технические науки»).

59. Производство и утилизация биогаза в Украине – современное состояние и перспективы / И. А. Абрамович, И. Л. Бондарь, А. С. Ютина, А. И. Титов // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. / Харьков. гос. акад. гор. хоз-ва. – Киев : Техніка, 2001. – Вып. 29. – С. 61–63. – (Серия «Технические науки»).

60. Розробка інвестиційних пропозицій з створення сучасної системи мулового господарства каналізаційних очисних споруд міста Харкова / І. О. Абрамович, І. Л. Бондар, Н. С. Пучко та ін. // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. – Киев : Техніка, 2001. – Вып. 29. – С. 79–84. – (Серия «Технические науки»).

61. Ситуация тупиковая? Есть пути решения проблем водопроводно-канализационного хозяйства, но их нужно захотеть увидеть : [реформирование ЖКХ] / И. А. Абрамович // Міське господарство України. – 2001. – № 3. – С. 2–5.

2005

62. Пропаганда сучасних досягнень по роботі з твердими побутовими відходами в м. Харкові : цикл лекцій по програмі підвищення кваліфікації робітників житлово-комунального господарства м. Харкова в сфері поводження з ТПВ / І. О. Абрамович, К. О. Абазіна, А. Ю. Безрук та ін. – Харків : [б. в.], 2005. – 21 с.

63. Сети и сооружения водоотведения: расчёт, проектирование, эксплуатация : монография / И. А. Абрамович. – Харьков : Коллегиум, 2005. – 288 с.

2007

64. Сучасні методи утилізації біогазу з виробленням електричної енергії / І. О. Абрамович, Ю. Г. Марченко, С. І. Абрамович та ін. // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. / Харьков. нац. акад. гор. хоз-ва. – Киев : Техніка, 2007. – Вып. 74. – С. 43–49. – (Серия «Технические науки и архитектура»).

Авторські свідоцтва

1. А. с. 589346 СССР, МКИ² Е 03 F 3/00, F 16 L 1/00. Устройство для отключения участка канализационного коллектора / Абрамович И. А., Ситницкая Э. А. (СССР) ; Гос. респ. ин-т по проект. коммун. сооруж. городов Украины. – № 2352946/29-26 ; заявл. 26.04.76 ; опубл. 25.01.78, Бюл. № 3.

2. А. с. 684106 СССР, МКИ² Е 03 F 7/02. Устройство для отключения участка канализационного коллектора / Абрамович И. А., Ситницкая Э. А. (СССР) ; Гос. ин-т по проект. коммун. сооруж. городов Украины, «Укрпрокоммунстрой». – № 2557681 ; заявл. 22.12.77 ; опубл. 05.09.79, Бюл. № 33.

3. А. с. 684377 СССР, МКИ² G 01 N 1/22. Устройство для дистанционного отбора проб газа / Абрамович И. А., Ситницкая Э. А., Эпштейн В. С. (СССР) ; Гос. ин-т по проект. коммун. сооруж. городов Украины. – № 2494785 ; заявл. 13.06.77 ; опубл. 05.09.79, Бюл. № 33.

4. А. с. 786134 СССР, МКИ³ F 17 D 1/08. Материал для тепловой изоляции жидкой стали / Марков Ю. И., Штельфогель П. В., Абрамович И. А. и др. (СССР) ; Укр. науч.-исслед. ин-т металлов. – № 2679096 ; заявл. 30.10.78. – (не подлежит публикации – ДСП).

5. А. с. 794123 СССР, МКИ³ Е 03 F 1/00. Способ транспортирования сточной жидкости / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Попов А. И., Ситницкая Э. А. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 2721793 ; заявл. 07.08.79 ; опубл. 07.01.81, Бюл. № 1.

6. А. с. 804576 СССР, МКИ³ С 02 F 3/06. Устройство для биологической очистки сточной жидкости / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Эпштейн В. С. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 2805156 ; заявл. 01.08.79 ; опубл. 15.02.81, Бюл. № 6.

7. А. с. 854891 СССР, МКИ³ С 02 F 3/02. Способ биологической очистки дождевых вод / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Тырин Е. И., Шиндилевич Б. Л. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов, «УкркоммуНИИипроект». – № 2713792 ; заявл. 15.01.79 ; опубл. 15.08.81, Бюл. № 30.

8. А. с. 859327 СССР, МКИ³ С 02 F 3/00. Способ обработки сточных вод / Абрамович И. А., Тырин Е. И., Невзоров М. И. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 2805089 ; заявл. 01.08.79 ; опубл. 30.08.81, Бюл. № 32.

9. А. с. 859565 СССР, МКИ³ Е 03 F 5/10. Система полураздельной канализации / Абрамович И. А., Невзоров М. И. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов, «УкркоммуНИИипроект». – № 2814669/29-26 ; заявл. 03.09.79 ; опубл. 30.08.81, Бюл. № 32.

10. А. с. 874662 СССР, МКИ³ С 02 F 3/02. Устройство для биологической очистки сточной жидкости / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Беличенко Ю. П. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов, «УкркоммуНИИипроект». – № 2773114 ; заявл. 25.05.79 ; опубл. 23.10.81, Бюл. № 39.

11. А. с. 960137 СССР, МКИ³ С 02 F 11/12. Способ обработки осадка первичных отстойников и избыточного ила / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Шиндилевич Б. Л., Тырин Е. И. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 3244238 ; заявл. 06.02.81 ; опубл. 23.09.82, Бюл. № 35.

12. А. с. 969847 СССР, МКИ³ Е 03 F 1/00. Способ транспортирования сточной жидкости / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Ситницкая Э. А. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 3275706 ; заявл. 04.03.81 ; опубл. 30.10.82, Бюл. № 40.

13. А. с. 992673 СССР, МКИ³ Е 03 F 5/08. Устройство для аэрации сточной жидкости в самотечном коллекторе / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Нестеров Ю. В., Ситницкая Э. А. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 3351767 ; заявл. 30.10.81 ; опубл. 30.01.83, Бюл. № 4.

14. А. с. 1033442 СССР, МКИ³ С 02 F 13/00, G 05 D 27/00. Устройство для регулирования стока рек / Хват В. М., Рокшевская А. В., Абрамович И. А., Гонтарь Ю. В., Беличенко Ю. П. (СССР) ; ВНИИ по охране вод, Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 3362564 ; заявл. 02.09.81 ; опубл. 07.08.83, Бюл. № 29.

15. А. с. 1039900 СССР, МКИ³ С 02 F 11/00, Е 02 F 5/10. Регулирующая ёмкость / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Штейнберг В. А. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 3421832 ; заявл. 12.04.82 ; опубл. 07.09.83, Бюл. № 33.

16. А. с. 1142606 СССР, МКИ³ Е 03 В 7/00. Устройство для отключения участка водовода / Абрамович И. А., Невзоров М. И., Нестеров Ю. В., Петросов В. А., Ситницкая Э. А. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 3567227 ; заявл. 24.03.83 ; опубл. 28.02.85, Бюл. № 8.

17. А. с. 1266115 СССР, МКИ⁴ С 02 F 3/02. Устройство для механической аэрации жидкости / Абрамович И. А., Бородин Б. П., Галин В. В., Невзоров М. И., Нечаевский М. Л., Фридман В. М. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 3792381 ; заявл. 24.09.84. – (не подлежит публикации – ДСП).

18. А. с. 1488399 СССР, МКИ⁴ Е 02 F 5/18. Способ сбойки встречных скважин и устройство для его осуществления / Абрамович И. А., Васильев С. А., Галич Р. А., Невелев В. А., Теплицкий А. Х. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов, Ворошиловгр. филиал науч.-исслед. ин-та строит. пр-ва. – № 4311227 ; заявл. 29.09.87 ; опубл. 23.06.89, Бюл. № 23.

19. А. с. 1533242 СССР, МКИ⁴ Е 03 В 3/40. Съёмное дренажное устройство для обезвоживания суспензий / Абрамович И. А., Гонтарь Ю. В., Мешенгис-сер Ю. М., Приходько С. В., Христюлова Л. Г., Шиндилевич Б. Л. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов, «УкркоммунНИИпроект». – № 4305573 ; заявл. 24.09.87. – (не подлежит публикации – ДСП).

20. А. с. 1713355 СССР, МКИ⁵ Е 03 F 3/00. Устройство для отбора проб из канализационного трубопровода / Абрамович И. А. и др. (СССР) ; Укр. гос. проект. и науч.-исслед. ин-т коммун. сооруж. городов. – № 4453562 ; заявл. 05.07.88. – (не подлежит публикации – ДСП).

21. Пат. 2027676 Российская Федерация, МПК С 02 F 1/18, В 01 D 24/16. Бытовой фильтр / Абрамович И. А., Волик Ю. И. (Украина) ; Укр. гос. науч.-исслед. ин-т прогрес. техн. в коммун. хоз-ве. – № 4909598/26 ; заявл. 11.02.91 ; опубл. 27.01.95, Бюл. № 3.

Публікації про І. О. Абрамовича

1. О присвоении звания «Заслуженный деятель науки и техники» заместителю директора по научной части УкркоммунНИИпроекта И. А. Абрамовичу : указ Президиума Верховного Совета УССР // Красное знамя. – 1989. – 16 декабря. – *

2. Абрамович Илья Александрович // Водоснабжение и водоотведение : энциклопедия / под ред. А. Е. Попова ; сост.: В. В. Кобзарь, А. В. Кобзарь. – Киев : Логос, 2002. – С. 16.

3. Абрамович Илья Александрович // С думой о будущем : записки партсовработника / Б. К. Зеленский. – Харьков : НТК-Книга, 2003. – С. 27, 90.

4. Абрамович Илья Александрович // Енциклопедія сучасної України. – Київ : Ін-т енцикл. дослід. НАН України, 2001. – Т. 1 : А. – С. 38.

5. Абрамович Ілля Олександрович // Харківська державна академія міського господарства / редкол.: Т. П. Єлісеєва, О. Л. Рябченко, Н. П. Тріпутіна та ін. ; гол. ред. Г. В. Стадник. – Харків : Золоті сторінки, 2002. – С. 175.